

Taantuma, hiili ja ilmasto

Tiedotusvälineet kertoivat viime viikolla näkyvästi, että suomalaisia huolestuttaa kymmenen vuoden aikavälillä ilmaston muutos enemmän kuin taloustaantuma.

Ututinen ei tuoreeltaan hetkauttanut. Ilmaston muutos on niin voimakkaasti läsnä mediassa, että sitä vastaan kehittyy immunitetti. Mutta hetken mietittyään sisäinen skeptikkoni alkoi kysellä, oliko uutisen synnyttäneen mielipidetiedustelun kysymyksenasettelu aivan korrekti.

Lähes jokainen uskoo, että ilmaston muuttuminen aiheuttaa sadan vuoden tähtäimellä kielteisiä seurauksia. Varmaankin myös arvellaan, että taantuma on kymmenen vuoden kuluttua ohitse. Vastaukselle ei jäänyt monia vaihtoehtoja: Tokihan pitkällä tähtäimellä vaikuttava ilmastonmuutos tärkeämpi on kuin tilapäinen taantuma.

Kysymys oli aidon tiedon hankinnan kannalta väärin asetettu ja manipulatiivinen. Sen avulla luotiin uutinen, joka kertoi myös omaisuutensa hävinneille, irtisanotuille ja työelämästä ulostetuille ihmisille sääolojen muutoksen olevan tärkeämpi uhka kuin taantuma.

Kyselyn tilaaja on Demos Helsinki –niminen ajatushautomo. Sen ideoima Ilmastotalkoot –kampanja on saanut laajaa näkyvyyttä. Yritys konsultoi englantilaisen esikuvansa tavoin hyvinvoinnista, tulevaisuuden kaupungeista ja vähähiilisestä yhteiskunnasta. Hautomo kertoo tarjoavansa uusia vaihtoehtoja ja korostaa, että sen ajatukset noteerataan säännöllisesti mediassa. Näin nytkin tapahtui.

Onko paha, että kampanjoidaan vähähiilisen yhteiskunnan puolesta? Vähähiilisyys viittaa käsitykseen, jonka mukaan ilmakehän lisääntyvä hiilidioksidi olisi syy sääolosuhteiden muutokseen. Siksi sitä pitäisi vähentää. Kyseinen kaasu on vihreän luonnon olemassaolon ehto. Sitä vapautuu ilmaan mm. ihmisen ja eläinten uloshengityksestä sekä palamisprosesseista, moottoreista ja teollisuudesta. Ilmassa hiilidioksidia on 0,04 prosenttia, uloshengitysilmassa 4 prosenttia.

Kari Arvola

Kansan Tahto, 19.3.2009

Hiilidioksidin päälähte on valtameri, joka yhdessä maaperäbakteerien ja biomassan hajoamisen kanssa vastaa hiilen suuresta kierrosta. Ihmiskunnan osuus on noin 3 prosenttia. Hämmentävään pieni luku, joka lienee enimmälle osalle ilmasto pelkäävistä tuntematon.

Noin 80 prosenttia maailman primäärienergiasta saadaan hiilestä, öljystä tai kaasusta. Käytetyin energialähde on hiili. Moottorien voimallähteenä ja kemianteollisuuden raaka-aineena juhlii maaöljy jalosteineen. Kaasu puolestaan on monikäyttöinen energialähde sekä suuressa että pienessä mittakaavassa. Fossiilisille polttoaineille ei ole tarjolla vaihtoehtoa, joka pikaisesti tai edes lähivuosikymmeniä asetelman muuttaisi.

EU:n osuus hiilidioksidipäästöistä on noin 14 prosenttia. Suurin päästäjä oli pitkään USA, mutta teollistuva Kiina on kivunnut sen rinnalle. Kolmossijaa pitää Venäjä, jonka päästöt ovat neljännes USA:n tai Kiinan tasosta. Suurten kehitysmaiden päästöt tulevat voimakkaasti lisääntymään siitä riippumatta, mitä EU tai USA konsanaan päästöjänsä kanssa tekevät.

Jos EU pysyy tiukasti tämän hetken päästötavoitteissaan, sen leikkaukset mitätöi yhdessä vuodessa kehitysmaiden päästöjen lisääntymisen. Samanlainen tulos saadaan EU:n aikavälille 2012-2020 suunnittelemissa päästövähennyksillä. Globaalien päästöjen kokonaismäärään niillä ei ole nimeksikään vaikutusta.

Jos vastoin odotuksia kaikki keskeiset maailman teollisuusmaat, mukaan lukien Kiina, Intia, Indonesia, Venäjä ja Brasilia sitoutuisivat vähentämään päästöjään kahdellakymmenellä prosentilla mainittuna aikajaksona, niin aluksi syntyisi kylläkin aleneva trendi, mutta kasvun logiikan ansiosta suunta ylöspäin tulisi jatkumaan.

Herää suuri kysymys. Voiko EU Kioto-liittolaisineen rakentaa politiikkansa täysin epärealistiselle arviolle maailman kehityksestä? Kysymys on varmaankin häkellyttävä. Vastaus on kuitenkin oman juttunsa arvoinen.